

ZESPÓŁ SZKÓŁ NR 3

im. Marii Grzegorzewskiej
we Włocławku

ul. Nowomiejska 21, 87-800 Włocławek
tel: 54 412 10 41, NIP: 8881386327

ZESPÓŁ SZKÓŁ NR 3

im. Marii Grzegorzewskiej
we Włocławku

Program wychowawczo – profilaktyczny

Zespołu Szkół nr 3 im. Marii Grzegorzewskiej we Włocławku

*„Nasza szkoła miejscem osobistych sukcesów
i uspołeczniania ucznia czyli rozbudzania ambicji
edukacyjnych i stwarzania szans wychowawczych
każdemu uczniowi”*

Włocławek, wrzesień 2024 r.

Spis treści

1. Wprowadzenie.....	3
2. Założenia programowe.....	3
3. Podstawy prawne.....	3
4. Cele wychowania i profilaktyki.....	4
5. Sylwetka absolwenta szkoły.....	4
6. Uczestnicy programu wychowawczo – profilaktycznego szkoły.....	4
7. Zadania wynikające z realizacji treści zawartych w podstawie programowej dla klas 1-3, 4-8 szkoły podstawowej, branżowej szkoły zawodowej I stopnia, szkoły przysposabiającej do pracy.....	6
8. Treści wychowawczo- profilaktyczne do realizacji podczas godzin do dyspozycji wychowawcy.....	23
9. Zakres corocznych działań zespołu ds. ewaluacji.....	29
10. Schemat planowania i przeprowadzenia ewaluacji.....	29
11. Diagnoza specyficznych potrzeb środowiska szkolnego.....	29
12. Ewaluacja programu.....	29
13. Załączniki.....	31

1. Wprowadzenie

Punktem wyjścia do skonstruowania szkolnego programu wychowawczo – profilaktycznego jest nasze wieloletnie doświadczenie oraz zdiagnozowane potrzeby i sugestie płynące od środowiska uczniów, nauczycieli, rodziców jak również środowiska lokalnego.

Szkolny program wychowawczo – profilaktyczny opisuje w sposób całościowy wszystkie treści oraz działania o charakterze wychowawczym i profilaktycznym i jest realizowany przez całą społeczność szkolną.

2. Założenia programowe

Program wychowawczo-profilaktyczny wyrasta z potrzeb rozwojowych uczniów na różnych etapach edukacyjnych oraz potrzeb środowiska lokalnego i obejmuje wszystkie treści i działania o charakterze wychowawczo – profilaktycznym.

Podstawowym założeniem programu wychowawczo-profilaktycznego jest poszukiwanie sposobów wspomagania uczniów w poszanowaniu wartości takich jak: wspierania ucznia w rozwoju ku pełnej dojrzałości w sferze fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej; w akceptowaniu i przeżywaniu, urzeczywistnianiu oraz ocenie realizowania przez nich tych wartości.

3. Podstawy prawne

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (art. 48 ust.1, art.54 ust. 3-4).
2. Ustawa z 14.12.2016 – Prawo Oświatowe (Dz.U. z 2017 r. poz. 59 – art. 26, art. 84 ust. 2 pkt1 i ust. 3 – 4, art. 70 ust.1).
3. Karta Nauczyciela z dnia 26 stycznia 1982 r..
4. Rozporządzenie MEN z 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej w tym uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym (Dz.U. z 2017 poz. 356).
5. Konwencja o Prawach Dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie ONZ z dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r. nr 120, poz. 526, z późniejszymi zmianami art. 33).
6. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola i publicznych szkół (Dz.U. z 2001 r., Nr 61 poz. 624 i Dz.U. z 2002 r. Nr 10, poz. 96 oraz Dz.U. z 2003 r. Nr 146, poz. 1416, z późniejszymi zmianami).
7. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 12 sierpnia 1999 r. w sprawie sposobu nauczania szkolnego oraz zakresu treści dotyczących wiedzy o życiu seksualnym człowieka, o zasadach świadomego i odpowiedzialnego rodzicielstwa, o wartości rodziny, życia w fazie prenatalnej oraz metodach i środkach świadomej prokreacji zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego (Dz.U. z 1999 r. Nr 67, z późniejszymi zmianami).
8. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 8 lutego 2017 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017 – 2022 (Dz.U z 2 marca 2017 r. poz. 458).
9. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. Nr 35, poz. 230 i ost. zm. z 25 czerwca 2002 r., Dz.U. Nr 84, poz. 763).
10. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. Nr 111, poz.535).
11. Ustawa w dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz.U. Nr 10, poz.55).
12. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2005 r. Nr 180, poz.1493, z późn. zm.).
13. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. z 2013 r., poz.532).
14. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 lipca 2015 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz.U., poz. 1113).
15. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii.
16. Koncepcja Pracy szkoły oraz statut szkoły (ewaluowane na bieżąco zgodnie z rozporządzeniami MEN).
17. Szkolny Zestaw Programów Nauczania.

4. Cele wychowania i profilaktyki

Celem wychowania realizowanego w szkole jest uczeń dojrzały na miarę fazy rozwojowej, w której się znajduje. Dojrzałość osiąga w czterech strefach: fizycznej, psychicznej (w tym między innymi emocjonalnej i intelektualnej) społecznej i duchowej.

Cele powyższe osiągnąć będą na drodze działań wychowawczych, gdzie „wychowanie” należy rozumieć jako proces wspierania ucznia w rozwoju..

Powyższe cele na poziomie szkoły podstawowej realizowane są poprzez:

- Wprowadzanie uczniów w świat wartości, w tym ofiarności, współpracy, solidarności, altruizmu, patriotyzmu, szacunku dla tradycji, wskazywanie wzorców postępowania i budowanie relacji społecznych, sprzyjających bezpiecznemu rozwojowi ucznia (rodzina, przyjaciele);
- Wzmacnianie poczucia tożsamości indywidualnej, kulturowej, narodowej, regionalnej;
- Formowanie u uczniów poczucia godności własnej osoby i szacunku dla godności innych osób;
- Kształtowanie postawy otwartej wobec świata i innych ludzi, aktywności w życiu społecznym i odpowiedzialności za zbiorowość.

Realizacja celów w szkole ponadpodstawowej nastąpi poprzez:

- Kształtowanie u uczniów postaw sprzyjających ich dalszemu rozwojowi indywidualnemu i społecznemu, takich jak: uczciwość, wytrwałość, poczucie własnej wartości, szacunek dla innych ludzi, ciekawość poznawcza, kreatywność, przedsiębiorczość, kultura osobista, gotowość do uczestnictwa w kulturze, podejmowania inicjatyw oraz do pracy zespołowej;
- Kształtowanie postawy obywatelskiej, postawy poszanowania tradycji i kultury własnego narodu, a także postawy poszanowania dla innych kultur i tradycji.

5. Sylwetka absolwenta szkoły

Uczeń kończący naszą szkołę dobrze funkcjonuje w swoim środowisku, w domu i w szkole. Jest pogodny, ma pozytywny, choć nie bezkrytyczny stosunek do otaczającej go rzeczywistości. Posiada umiejętność efektywnego komunikowania, współpracy oraz kontrolowania własnych emocji. Jest świadomy dziedzictwa kulturowego regionu, kraju, Europy, świata. Dbą o swoje zdrowie i sprawność fizyczną. Traktuje zdobywanie wiedzy, jako podstawę własnego rozwoju. Działania zawarte w programie wychowawczo – profilaktycznym zamierzają do ukształtowania takiego modelu absolwenta, który niezależnie od indywidualnych cech osobowości, predyspozycji i talentów będzie wyposażony w zespół cech uniwersalnych, warunkujących właściwe funkcjonowanie we współczesnym świecie.

Absolwent na miarę swoich możliwości jest:

- Dobrym obywatelem, świadomym swych praw i obowiązków, posiadającym godność, poczucie własnej wartości, szanującym prawa innych;
- Człowiekiem aktywnym, ciekawym świata i wiedzy, ma różnorodne zainteresowania, chętnie gromadzi różne wiadomości;
- Człowiekiem uczciwym, tolerancyjnym i odpowiedzialnym, odróżniającym dobro od zła, kierującym się zasadami moralnymi;
- Człowiekiem dbającym o własny rozwój duchowy, wrażliwym na piękno, szanującym dorobek ludzkości w dziedzinie kultury i sztuki;
- Człowiekiem dbającym o zdrowie i kondycję fizyczną oraz świadomym ich zależności od stanu środowiska naturalnego.

6. Uczestnicy programu wychowawczo – profilaktycznego szkoły

Uczestnikami programu wychowawczo – profilaktycznego są uczniowie, rodzice i pracownicy szkoły.

A) Uczniowie – zadania określone w postawie programowej poszczególnych przedmiotów/szkolnym programie wychowawczo-profilaktycznym klasy oraz tematyce godzin do dyspozycji wychowawcy.

B) zadania dla rodziców:

- Podejmują aktywną współpracę w Radzie Rodziców.
- Uczestniczą w zebraniach rodziców organizowanych przez dyrektora szkoły i wychowawców.
- Zaznajamiają się z treścią indywidualnego programu edukacyjno – terapeutycznego oraz okresowej wielospecjalistycznej oceny funkcjonowania córki/syna.
- Utrzymują bieżący kontakt z wychowawcą zespołu klasowego.
- Mają możliwość uzyskiwania pomocy psychologicznej i pedagogicznej.

- Mogą uczestniczyć w spotkaniach tematycznych.
- Uczestniczą w organizowanych uroczystościach szkolnych.
- Są zapraszani do udziału w projektach.

C) zadania pracowników szkoły:

- Prowadzą zajęcia specjalistyczne.
- Dokonują okresowej wielospecjalistycznej oceny funkcjonowania ucznia.
- Tworzą indywidualne programy edukacyjno-terapeutyczne.
- Stwarzają możliwość dodatkowego wsparcia w zakresie nagłych potrzeb i sytuacji.
- Współorganizują działania w zakresie stwarzania warunków rozwijania pasji i zainteresowań uczniów.

7. Zadania wynikające z realizacji treści zawartych w podstawie programowej dla klas 1-3, 4-8 szkoły podstawowej, branżowej szkoły zawodowej I stopnia, szkoły przysposabiającej do pracy.

Szkoła podstawowa

Przedmiot	Zdrowie – edukacja zdrowotna	Relacje – kształtowanie postaw społecznych	Kultura – wartości, normy i wzorce zachowań	Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych
Edukacja wczesnoszkolna	<ul style="list-style-type: none"> — dba o higienę oraz estetykę własną i otoczenia; — ma świadomość znaczenia odpowiedniej diety dla utrzymania zdrowia człowieka; — posługuje się numerami telefonów alarmowych, formułuje komunikat wezwania o pomoc: Policji, Pogotowia Ratunkowego, Straży Pożarnej; — posługuje się danymi osobowymi w kontakcie ze służbami mundurowymi i medycznymi, w sytuacji zagrożenia zdrowia i życia; — reaguje stosownym zachowaniem w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa, zdrowia jego lub innej osoby; — wymienia wartości odżywcze produktów żywnościowych, ma świadomość znaczenia odpowiedniej diety dla utrzymania zdrowia, ogranicza spożywanie posiłków o niskich wartościach odżywczych i niezdrowych, zachowuje umiar w spożywaniu produktów słodzonych, zna konsekwencje zjedania ich w nadmiarze; — przygotowuje posiłki służące utrzymaniu zdrowia; — ubiera się odpowiednio do stanu pogody, poszukuje informacji na temat pogody, wykorzystując np. Internet; 	<ul style="list-style-type: none"> — identyfikuje się z grupą społeczną, do której należy: rodzina, klasa w szkole, drużyna sportowa, społeczność lokalna, naród; respektuje normy i reguły postępowania w tych grupach; — przyjmuje konsekwencje swojego uczestnictwa w grupie i własnego w niej postępowania w odniesieniu do przyjętych norm i zasad; — współpracuje z uczniami, wymienia się z nimi pomysłami, doświadczeniami, wykorzystując technologie; — dostrzega, że każdy powinien brać odpowiedzialność za swoje wybory; — dostrzega, że lepiej poznać siebie, bardziej się rozwija i cierpieć szczęście w relacji z innymi osobami niż w samotności; — odkrywa, że współtworzy różne wspólnoty osób, np. rodzinę, klasę, państwo; — ma świadomość, że każdej osobie ludzkiej, także jemu, należy się szacunek, że szacunkiem należy obdarzać także wspólnoty osób – rodzinę, klasę, naród (ojczyznę), w tym wspólnotę religijną – a także symbole tych wspólnot; — szanuje godność każdej osoby ludzkiej oraz swoją, wyraża swoim 	<ul style="list-style-type: none"> — ocenia swoje postępowanie i innych osób, odnosząc się do poznanych wartości, takich jak: godność, honor, sprawiedliwość, obywatelstwo, odpowiedzialność, przyjaźń, życzliwość, umiar, powściągliwość, pomoc, zadośćuczynienie, przeproszenie, uznanie, uczciwość, wdzięczność oraz inne respektowane przez środowisko szkolne; — szanuje zwyczaje i tradycje różnych grup społecznych i narodów, przedstawia i porównuje zwyczaje ludzi, np. dotyczące świąt w różnych regionach Polski, a także w różnych krajach; — określa, co jest dobre, a co jest złe, w otaczającym go świecie i w świecie poznawanych tekstów oraz podaje uzasadnienie swojego zdania; — odróżnia szczęście od doraznie odczuwanej przyjemności i poznaje, że dobro jest źródłem szczęścia własnego oraz innych osób; — odkrywa, że wspólnota osób, której jest członkiem, ustanawia swoje zasady (normy) i oczekuje ich respektowania; 	<ul style="list-style-type: none"> — wyjaśnia, iż wszyscy ludzie posiadają prawa i obowiązki, wymienia własne prawa i obowiązki, przestrzega ich i stosuje je w codziennym życiu; — rozróżnia podstawowe znaki drogowe, stosuje przepisy bezpieczeństwa w ruchu drogowym i miejscach publicznych; — przestrzega zasad zachowania się w środkach publicznego transportu zbiorowego; — stosuje się do zasad bezpieczeństwa w szkole, odnajduje drogę ewakuacyjną, rozpoznaje znaki i symbole informujące o różnych rodzajach niebezpieczeństw oraz zachowuje się zgodnie z informacją w nich zawartą; stosuje zasady bezpiecznej zabawy w różnych warunkach i porach roku; — ma świadomość istnienia zagrożeń ze środowiska naturalnego, np. nagła zmiana pogody, huragan, ulewne deszcze, burza, susza oraz ich następstwa: powódź, pożar, piorun; określa odpowiednie sposoby zachowania się człowieka w takich sytuacjach; — stosuje zasady bezpieczeństwa podczas korzystania z urządzeń

	<p>— ma świadomość, iż nieodpowiedzialne korzystanie z technologii ma wpływ na utratę zdrowia człowieka</p>	<p>komunikatem werbalnym i niewerbalnym;</p> <ul style="list-style-type: none"> — uwzględnia coraz częściej godność i dobro innych osób, podejmując decyzję o działaniu; — wyraża szacunek wobec osób, wspólnot osób oraz ich symboli w sytuacjach codziennych i uroczystych, przejawiając właściwe zachowanie; — wchodzi w relacje z innymi osobami (rówieśnikami, nauczycielami), szanując to, co jest wartością dla nich, i nazywając to, co jest wartością dla niego; — naśladuje i przyjmuje jako własne zachowania dobre na podstawie doświadczeń ze świata realnego oraz przykładów płynących z tekstów literackich, filmów i innych źródeł; — przestrzega zasad obowiązujących we wspólnocie osób, której jest członkiem; 		<p>cyfrowych, rozumie i respektuje ograniczenia związane z czasem pracy z takimi urządzeniami, oraz stosuje zasady netykiety;</p> <ul style="list-style-type: none"> — rozróżnia pożądane i niepożądane zachowania innych osób (również uczniów) korzystających z technologii, zwłaszcza w sieci Internet;
<p>Język polski</p>			<ul style="list-style-type: none"> — kształtuje umiejętność uczestniczenia w kulturze polskiej i europejskiej, szczególnie w jej wymiarze symbolicznym i aksjologicznym; — rozwija zdolności dostrzegania wartości: prawdy, dobra, piękna, szacunku dla człowieka i kierowania się tymi wartościami; — kształci postawy szacunku dla przeszłości i tradycji literackiej jako podstawy tożsamości narodowej; — rozwija zainteresowania kulturą w środowisku lokalnym i potrzeby uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych; 	

			<ul style="list-style-type: none"> — rozwija szacunek dla wiedzy, wyrabia pasję poznawania świata i zachęca do praktycznego zastosowania zdobytych wiadomości; — rozwija umiejętność samodzielnego docierania do informacji, dokonywania ich selekcji, syntezy oraz wartościowania; — rozwija umiejętność rzetelnego korzystania ze źródeł wiedzy, w tym stosowania cudzoŝłowa, przypisów i odsyłaaczy, oraz szacunku dla cudzej własności intelektualnej; — kształci nawyki systematycznego uczenia się oraz porządkowania zdobytej wiedzy i jej pogłębiania; — jest zachęcany do rozwijania swoich uzdolnień przez udział w różnych formach poszerzania wiedzy, na przykład w konkursach, olimpiadach przedmiotowych i wykładach, oraz rozwijania umiejętności samodzielnej prezentacji wyników swojej pracy; 	
Historia			<ul style="list-style-type: none"> — poznaje historię i tradycje swojej okolicy i ludzi dla niej szczególnie zasłużonych; zna lokalne zabytki i opisuje ich dzieje; 	
Muzyka			<ul style="list-style-type: none"> — poznaje i popularyzuje przykłady muzycznej twórczości ludowej, obrzędy, zwyczaje, tradycje swojego regionu; — zna repertuar kulturalnego człowieka, orientując się w sztańdarowych utworach z dziejów historii muzyki i współczesnej kultury muzycznej oraz wartościowej muzyki popularnej; — zna i wymienia instytucje upowszechniające kulturę muzyczną 	

			<p>we własnym regionie, kraju i na świecie oraz ich działalność, a także śledzi wydarzenia artystyczne;</p> <ul style="list-style-type: none"> — uczestniczy w tworzeniu artystycznych projektów edukacyjnych o charakterze interdyscyplinarnym (również z wykorzystaniem technologii informacyjnej); — angażuje się w kreowanie kultury artystycznej swojej szkoły i najbliższego środowiska; — uczestniczy realnie lub wirtualnie w różnorodnych wydarzeniach muzycznych; — stosuje zasady wynikające ze świadomego korzystania i uczestniczenia w dorobku kultury muzycznej; odpowiednio zachowanie podczas koncertu, przedstawienia operowego itp., tolerancja dla preferencji muzycznych innych osób oraz szacunek dla twórców i wykonawców; 	
Plastyka			<ul style="list-style-type: none"> — zna dziedzictwo kulturowe najbliższego otoczenia, wymienia zabytki i dzieła architektury (historycznej i współczesnej); — zapoznaje się z twórczością artystów w obrębie „małej ojczyzny”; — opisuje kwestie etyczne związane z wykorzystaniem komputerów i sieci komputerowych, takie jak: bezpieczeństwo, cyfrowa tożsamość, prywatność, własność intelektualna, równy dostęp do informacji i dzielenie się informacją; — postępuje etycznie w pracy z informacjami; 	<ul style="list-style-type: none"> — rozróżnia pozytywne i negatywne zachowania innych osób (również uczniów) korzystających z technologii, w tym zwłaszcza w sieci Internet; — przestrzega ogólnie przyjęte zasady związane z bezpieczeństwem w Internecie; — posługuje się technologią zgodnie z przyjętymi zasadami
Informatyka	<ul style="list-style-type: none"> — w sposób odpowiedzialny posługuje się technologią dostosowaną do jego predyspozycji psychofizycznych i zdrowotnych; 	<ul style="list-style-type: none"> — uczestniczy w zespółowym rozwiązaniu problemu, posługując się technologią taką jak: poczta elektroniczna, forum, wirtualne środowisko kształcenia, dedykowany portal edukacyjny; — identyfikuje i docenia korzyści płynące ze współpracy nad wspólnym rozwiązywaniem problemów; 		

		<p>— bierze udział w różnych formach współpracy, jak: programowanie w parach lub w zespole, realizacja projektów, uczestnictwo w zorganizowanej grupie uczących się; projektuje, tworzy i prezentuje efekty wspólnej pracy;</p>	<p>i prawem; przestrzega zasad bezpieczeństwa i higieny pracy; — uznaje i respektuje prawo do prywatności danych i informacji oraz prawo do własności intelektualnej; — wymienia zagrożenia związane z powszechnym dostępem do technologii oraz do informacji i opisuje metody wystrzegania się ich; — stosuje profilaktykę antywirusową i potrafi zabezpieczyć przed zagrożeniem komputer wraz z zawartymi w nim informacjami; — ocenia krytycznie informacje i ich źródła, w szczególności w sieci, pod względem rzetelności i wiarygodności w odniesieniu do rzeczywistych sytuacji, docenia znaczenie otwartych zasobów w sieci i korzysta z nich;</p>
Biologia	<p>— analizuje związek pomiędzy własnym postępowaniem a zachowaniem zdrowia oraz rozpoznaje sytuacje wymagające konsultacji lekarskiej; — uzasadnia konieczność ochrony przyrody; — opisuje i prezentuje postawę i zachowania człowieka odpowiedzialnie korzystającego z dóbr przyrody;</p>	<p>— prezentuje postawę szacunku wobec siebie i wszystkich istot żywych;</p>	
Wychowanie fizyczne	<p>— opisuje, jakie znaczenie ma aktywność fizyczna dla zdrowia; — opisuje piramidę żywienia i aktywności fizycznej; — opisuje zasady zdrowego odżywiania;</p>	<p>— uczestniczy w sportowych rozgrywkach klasowych w roli zawodnika, stosując zasady „czystej gry”; szacunku dla rywala, respektowania przepisów gry, podporządkowania się decyzjom</p>	<p>— omawia zasady bezpiecznego zachowania się nad wodą i w górach w różnych porach roku; — omawia konsekwencje zdrowotne stosowania używek w odniesieniu</p>

<p>WOS</p>	<p>— przestrzega zasad higieny osobistej i czystości odzieży; — przyjmuje prawidłową postawę ciała w różnych sytuacjach; — omawia sposoby postępowania w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia; — wymienia czynniki, które wpływają pozytywnie i negatywnie na zdrowie i samopoczucie oraz wskazuje te, na które może mieć wpływ; — omawia sposoby redukowania nadmiernego stresu i radzenia sobie z nim w sposób konstruktywny; — wymienia przyczyny i skutki otyłości oraz nieuzasadnionego odchudzania się i używania sterydów w celu zwiększenia masy mięśni; — wyjaśnia wymogi higieny wynikające ze zmian zachodzących w organizmie w okresie dojrzewania</p>	<p>sędzię; potrafi właściwie zachować się w sytuacji zwycięstwa i porażki, podziękować za wspólną grę; — pełni rolę organizatora, sędziego i kibica w ramach szkolnych zawodów sportowych; — wyjaśnia zasady kulturalnego kibicowania; — wyjaśnia, jak należy zachować się w sytuacjach związanych z aktywnością taneczną; — omawia znaczenie dobrych relacji z innymi ludźmi, w tym z rodzicami oraz rówieśnikami tej samej i odmiennej płci; — identyfikuje swoje mocne strony, budując poczucie własnej wartości, planuje sposoby rozwoju oraz ma świadomość słabych stron, nad którymi należy pracować; — wykazuje kreatywność w poszukiwaniu rozwiązań sytuacji problemowych; — wykazuje umiejętność adekwatnej samooceny swoich możliwości psychofizycznych; — współpracuje w grupie szanując poglądy i wysiłki innych ludzi, wykazując asertywność i empatię; — motywuje innych do udziału w aktywności fizycznej, ze szczególnym uwzględnieniem osób o niższej sprawności fizycznej i specjalnych potrzebach edukacyjnych (np. osoby niepełnosprawne, osoby starsze); — współpracuje z innymi – dzieli się zadaniami i wywiązuje się z nich;</p>	<p>— uzasadnia, że konflikt w grupie może wynikać z różnych przyczyn (sprzeczne interesy, inne cele);</p>	<p>do podejmowania aktywności fizycznej; — wymienia zasady bezpiecznego korzystania ze sprzętu sportowego; — wymienia najczęstsze przyczyny oraz okoliczności wypadków i urazów w czasie zajęć ruchowych, omawia sposoby zapobiegania im; — wskazuje zagrożenia związane z uprawianiem niektórych dyscyplin sportu;</p>
<p>WOS</p>	<p>— rozpoznaje przypadki wymagające postaw asertywnych;</p>	<p>— współpracuje z innymi – dzieli się zadaniami i wywiązuje się z nich;</p>	<p>— uzasadnia, że konflikt w grupie może wynikać z różnych przyczyn (sprzeczne interesy, inne cele);</p>	<p>— rozpoznaje zachowania związane z przemocą fizyczną i psychiczną, w tym werbalną, wobec siebie</p>

	<p>— podaje przykłady trudnych społecznie sytuacji, w których należy zachować się asertywnie; uzasadnia, że można zachować dystans wobec nieaprobowanych przez siebie zachowań innych ludzi lub przeciwstawić się im; przedstawia różne formy zachowań asertywnych</p>	<p>— wykazuje konieczność współdziałania w życiu społecznym i wyjaśnia istotę samorządności; — uzasadnia, że człowiek jest istotą społeczną; rozumie znaczenie potrzeb społecznych człowieka (kontakt, przynależności, uznania); — przedstawia zasady komunikowania się; wyjaśnia zasady skutecznej autoprezentacji – kształtowania swojego wizerunku; — wymienia cechy grup społecznych; charakteryzuje grupę koleżeńską i grupę nastawioną na realizację określonego zadania; uzasadnia, że efektywna współpraca przynosi różne korzyści; przedstawia różne formy współpracy w grupie; — rozpoznaje sytuacje wymagające podjęcia decyzji indywidualnej i grupowej; wyjaśnia i stosuje podstawowe sposoby podejmowania wspólnych decyzji; — rozpoznaje sytuacje wymagające podjęcia decyzji indywidualnej i grupowej; wyjaśnia i stosuje podstawowe sposoby podejmowania wspólnych decyzji; — przedstawia cele i przykłady działań organizacji społecznych skupiających młodych ludzi w Polsce; wyjaśnia ideę wolontariatu i przedstawia formy działalności wolontariatu;</p>	<p>przedstawia sposoby rozwiązywania konfliktów oraz analizuje ich zalety i wady; — podaje cnoty obywatelskie (odpowiedzialność, troska o dobro wspólne, aktywność, przedsiębiorczość, solidarność, roztropność, tolerancja, odwaga cywilna); wykazuje, odwołując się do działań wybitnych Polaków, znaczenie ich urzeczywistnienia dla pożytku publicznego; — wymienia mieszkające w Polsce mniejszości narodowe i etniczne, grupę posługującą się językiem regionalnym oraz grupy migrantów (w tym uchodźców) i lokalizuje miejsca ich zwartego zamieszkiwania; przedstawia – za Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej – prawa przysługujące etnicznym grupom mniejszościowym; — uzasadnia, że można pogodzić różne tożsamości społeczno-kulturowe (regionalną, narodową/etniczną, państwową/obywatelską, europejską); rozpoznaje przejawy ksenofobii, w tym rasizmu, szowinizmu i antysemityzmu, oraz uzasadnia potrzebę przeciwstawiania się tym zjawiskom; — planuje dalszą edukację, uwzględniając własne zainteresowania, zdolności i umiejętności oraz rady innych osób i sytuację na rynku pracy;</p>	<p>i innych; wymienia osoby i instytucje, które należy powiadomić w takich sytuacjach; — przedstawia korzyści i zagrożenia wynikające z korzystania z zasobów Internetu; rozpoznaje przemoc w cyberprzestrzeni i wyjaśnia, jak należy na nią reagować; — wyjaśnia, na jakich zasadach należy odpowiadać za popełnienie wykroczeń i przestępstw; — przedstawia uprawnienia policjantów i funkcjonariuszy innych służb porządkowych oraz swoje prawa w kontakcie z tymi służbami;</p>
<p>Przyroda</p>	<p>— kształtowanie umiejętności właściwego reagowania na niebezpieczeństwa zagrażające życiu i zdrowiu;</p>	<p>— zachęcanie do działania na rzecz środowiska lokalnego; — doskonalenie umiejętności w zakresie komunikowania się,</p>	<p>— kształtuje postawy związane z tożsamością kulturową regionu;</p>	

	<p>— doskonalenie umiejętności dbałości o własne ciało, jak i najbliższe otoczenie; — poznawanie siebie, swoich zdolności i rozwijanie zainteresowań sprzyjających motywacji do uczenia się;</p>	<p>współpracy i działania oraz pełnienia roli lidera w zespole;</p>		
<p>Geografia</p>			<p>— łączy racjonalność naukową z refleksją, nad pięknem i harmonią świata przyrody oraz dziedzictwem kulturowym ludzkości; — przyjmuje postawy szacunku do środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz rozumienie potrzeby racjonalnego w nim gospodarowania; — rozwija w sobie poczucie tożsamości oraz wykazywanie postawy patriotycznej, wspólnotowej i obywatelskiej; — ma poczucie dumy z piękna ojczyzny przyrody i dorobku narodu (różnych obiektów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego własnego regionu i Polski, krajobrazów Polski, walorów przyrodniczych, kulturowych, turystycznych oraz sukcesów polskich przedsiębiorstw na arenie międzynarodowej); — kształtuje pozytywne – emocjonalne i duchowe – więzi z najbliższym otoczeniem, krajem ojczystym, a także z całą planetą Ziemią; — rozwija postawy odpowiedzialności za stan środowiska geograficznego, kształtowanie ładu przestrzennego oraz przyszłego rozwoju społeczno-kulturowego i gospodarczego „małej ojczyzny”, własnego regionu i Polski;</p>	

<p>Edukacja dla bezpieczeństwa</p>	<p>— wyjaśnia zależności między zdrowiem fizycznym, psychicznym, emocjonalnym a społecznym; wyjaśnia wpływ stresu na zdrowie; — wymienia zachowania, które sprzyjają zdrowiu (prozdrowotne), zagrażają zdrowiu oraz wskazuje te, które szczególnie często występują wśród nastolatków; odróżnia czynniki środowiskowe i społeczne (korzystne i szkodliwe), na które człowiek może mieć wpływ od takich, na które nie może mieć wpływu; — omawia krótkoterminowe i długoterminowe konsekwencje zachowań sprzyjających (prozdrowotnych) i zagrażających zdrowiu; — dobiera i demonstrowuje umiejętności komunikacji interpersonalnej istotne dla zdrowia i bezpieczeństwa (odmowa, zachowania asertywne, negocjowanie); — wymienia rzetelne źródła informacji o zdrowiu, chorobach, świadczeniach i usługach zdrowotnych; — ocenia własne zachowania związane ze zdrowiem, ustala indywidualny plan działania na rzecz własnego zdrowia; — ustala, co sam może zrobić, aby stworzyć warunki środowiskowe</p>	<p>— przelamuje stereotypy i kształtuje postawy szacunku, zrozumienia, akceptacji i poszanowania innych kultur przy jednoczesnym zachowaniu poczucia wartości dziedzictwa kulturowego własnego narodu i własnej tożsamości;</p>	<p>— wymienia przykłady nadzwyczajnych zagrożeń (pochodzenia naturalnego i wywołane przez człowieka); — wymienia zasady ostrzegania ludności o zagrożeniach; rozróżnia poszczególne sygnały alarmowe i środki alarmowe; omawia zasady właściwego zachowania się w razie uruchomienia sygnałów alarmowych;</p>
------------------------------------	--	---	---

	<p>i społeczne, które są korzystne dla zdrowia (ochrona środowiska przyrodniczego, wsparcie społeczne, komunikacja interpersonalna, współpraca osób, instytucji i organizacji na rzecz zdrowia itp.);</p> <p>— przyjmuje postawy odpowiedzialności za współczesny i przyszły stan środowiska;</p> <p>— kształtuje umiejętności segregowania i wórnego wykorzystania odpadów znajdujących się w najbliższym otoczeniu;</p>			<p>— przewiduje zagrożenia płynące z niewłaściwego użytkowania sprzętu technicznego;</p> <p>— analizuje sytuacje zagrażające zdrowiu i życiu podczas pracy z narzędziami i urządzeniami (procedura postępowania podczas wypadku przy pracy; umiejętność udzielenia pierwszej pomocy przedmedycznej w typowych sytuacjach zagrożenia)</p>
<p>Wychowanie do życia w rodzinie</p>	<p>— radzi sobie w sytuacji konfliktu, presji grupy, stresu;</p>	<p>— zna i stosuje zasady <i>savoir-vivre</i>u w różnych sytuacjach społecznych;</p> <p>— rozumie zasady komunikacji werbalnej i niewerbalnej i jej znaczenie w relacjach interpersonalnych;</p> <p>— przyjmuje odpowiedzialność za manifestowane reakcje, wypowiedziane i pisane słowa;</p> <p>— kształtuje i wyraża postawy asertywne, gdy nie może lub nie powinien czegoś wykonać, stara się odmówić tak, by nie ranić drugiego;</p> <p>— bierze udział w życiu społecznym przez: wolontariat, stowarzyszenia, grupy nieformalne i aktywność indywidualną; ujawnia wrażliwość na osoby potrzebujące pomocy i zna konkretne sposoby jej udzielania</p>	<p>— jest odpowiedzialny za własny rozwój i samowychowanie;</p>	<p>— świadomie i odpowiedzialnie korzysta ze środków społecznego przekazu, w tym z Internetu, dokonując wyboru określonych treści i limitując czas im poświęcany;</p>

Szkola podstawowa dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym

Zdrowie – edukacja zdrowotna	Relacje – kształtowanie postaw społecznych	Kultura – wartości, normy i wzorce zachowań	Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych
<p>— uczy się dbałości o zdrowie – różnicowania pojęć: „człowiek zdrowy”, „człowiek chory”;</p> <p>— uczy się przestrzegania zasad higieny – mycia rąk, mycia owoców i warzyw, korzystania z czystych naczyń itd.;</p> <p>— uczy się dobierania produktów spożywczych do poszczególnych posiłków;</p> <p>— poznaje i przestrzega zasad zdrowego trybu życia;</p> <p>— uczy się dbałości o odpowiednią pozycję podczas pracy oraz dobre oświetlenie;</p> <p>rozumienie znaczenia snu oraz odpoczynku;</p> <p>— rozumie konieczność przeprowadzania badań profilaktycznych – wizyta u lekarza pierwszego kontaktu, stomatologa, ginekologa itp.</p> <p>— uczy się określenia własnych mocnych stron i trudności;</p>	<p>— identyfikuje się z grupą społeczną, do której należy: rodzina, klasa w szkole, drużyna sportowa, społeczność lokalna, naród; respektuje normy i reguły postępowania w tych grupach;</p> <p>— przyjmuje konsekwencje swojego uczestnictwa w grupie i własnego w niej postępowania w odniesieniu do przyjętych norm i zasad;</p> <p>— współpracuje z uczniami, wymienia się z nimi pomysłami i doświadczeniami, wykorzystując technologie;</p> <p>— dostrzega, że każdy powinien brać odpowiedzialność za swoje wybory;</p> <p>— dostrzega, że lepiej poznać siebie, bardziej się rozwija i czerpie szczęście w relacji z innymi osobami niż w samotności;</p> <p>— odkrywa, że współtworzy różne wspólnoty osób, np. rodzinę, klasę, państwo;</p> <p>— ma świadomość, że każdej osobie ludzkiej, także jemu, należy się szacunek, że szacunkiem należy obdarzać także wspólnoty osób – rodzinę, klasę, naród (ojczyznę), w tym wspólnotę religijną – a także symbole tych wspólnot;</p> <p>— szanuje godność każdej osoby ludzkiej oraz swoją, wyraża swoim komunikatem werbalnym i niewerbalnym;</p> <p>— uwzględnia coraz częściej godność i dobro innych osób, podejmując decyzję o działaniu;</p> <p>— wyraża szacunek wobec osób, wspólnot osób oraz ich symboli w sytuacjach codziennych i uroczystych, przejawiając właściwe zachowanie;</p>	<p>— rozumie i nazywa relacje i więzi między członkami rodziny;</p> <p>— przestrzega zasad panujących w rodzinie;</p> <p>— przestrzega zasad panujących w klasie;</p> <p>— przestrzega norm współżycia w grupie;</p> <p>— uczy się współuczestnictwa i współpracy podczas zabawy i zajęć;</p> <p>— poznaje sąsiadów, znajomych rodziny i ich role społeczne;</p> <p>— poznaje i korzysta z miejsc użyteczności publicznej;</p> <p>— poznaje organizacje społeczne działające na rzecz osób z niepełnosprawnościami;</p> <p>— przyswaja język i doskonali rozwój mowy;</p> <p>— uczy się porozumiewania w formie dialogu; poznaje zasady prowadzenia rozmowy;</p> <p>— uczy się komunikowania z zastosowaniem wspomagających i alternatywnych metod komunikacji – AAC: gesty, mimika, zdjęcia, obrazy, znaki przestrzenno-dotykowe, symbole, pismo, urządzenia i oprogramowanie wspomagające komunikację (dla uczniów niekomunikujących się werbalnie lub ze znacznymi ograniczeniami w tym zakresie);</p> <p>— bierze udział w wydarzeniach klasowych i szkolnych, także z zastosowaniem urządzeń głosowych – prostych komunikatorów, urządzeń wysokiej technologii;</p> <p>— uczy się i doskonali wyrażanie własnego zdania;</p>	<p>— bierze udział w świętach i tradycjach rodzinnych;</p> <p>— przestrzega kultury życia codziennego;</p> <p>— uczy się korzystania z ośrodków i instytucji kultury;</p> <p>— uczy się właściwego zachowania w różnych miejscach i sytuacjach (teatr, kino, muzeum, wystawy, koncerty itp.);</p> <p>— uczy się udziału w różnych formach twórczości (formy parateatralne, muzykowanie, zajęcia plastyczne, imprezy itp.);</p> <p>— rozumie przynależność do kraju, regionu, narodu;</p> <p>— poznaje region, tradycje, obyczaje;</p> <p>— bierze udział w lokalnych świętach i uroczystościach</p>

		<ul style="list-style-type: none"> — wchodzi w relacje z innymi osobami, szanując to, co jest wartością dla nich, i nazywając to, co jest wartością dla niego; — naśladuje i przyjmuje jako własne zachowania dobre na podstawie doświadczeń ze świata realnego oraz przykładów płynących z tekstów literackich, filmów i innych źródeł; — przestrzega zasad obowiązujących we wspólnocie osób, której jest członkiem; 	<ul style="list-style-type: none"> — uczy się stosowania form grzecznościowych i komplementów w życiu codziennym; — uczy się wyjaśniania swojego zachowania i mówienia o planach 	
--	--	---	--	--

Szkoła branżowa I stopnia

Przedmiot	Zdrowie – edukacja zdrowotna	Relacje – kształtowanie postaw społecznych	Kultura – wartości, normy i wzorce zachowań	Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych
Język polski			<ul style="list-style-type: none"> — dostrzega związek języka z wartościami oraz to, że stanowi on źródło poznania wartości (takich jak dobro, prawda, piękno; wiara, nadzieja, miłość; wolność, równość, braterstwo; Bóg, honor, ojczyzna, solidarność, niepodległość, tolerancja); — dostrzega obecne w utworach literackich oraz innych tekstach kultury wartości narodowe i uniwersalne. 	
Podstawy przedsiębiorczości	<ul style="list-style-type: none"> — rozpoznaje mocne i słabe strony własnej osobowości; odnosi je do cech osoby przedsiębiorczej; — zna korzyści wynikające z planowania własnych działań i inwestowania w siebie 	<ul style="list-style-type: none"> — wykorzystuje formy komunikacji werbalnej i niewerbalnej; podejmuje decyzje i ocenia ich skutki, zarówno pozytywne, jak i negatywne; — charakteryzuje swoje role społeczne i typowe dla nich zachowania; — stosuje różne formy komunikacji werbalnej i niewerbalnej w celu autoprezentacji oraz prezentacji własnego stanowiska; — współpracuje z innymi – planuje, dzieli się zadaniami i wywiązuje się z nich; 		<ul style="list-style-type: none"> — podejmuje racjonalne decyzje, opierając się na posiadanych informacjach, i ocenia skutki własnych działań;
WOS			<ul style="list-style-type: none"> — znajduje i wykorzystuje informacje na temat sposobu, w jaki prawo reguluje życie obywateli; 	<ul style="list-style-type: none"> — rozpoznaje prawne aspekty codziennych problemów życiowych i szuka ich rozwiązania;

	<p>— wymienia przestępstwa, których ofiarą najczęściej padają młodzi ludzie; wie, jak można próbować ich uniknąć, i przestrzega zasad bezpiecznego zachowania się w sytuacji zagrożenia;</p> <p>— wyjaśnia, na jakich zasadach nieletni odpowiadają za popełnienie przestępstwa (środki wychowawcze i poprawcze);</p> <p>— przedstawia przepisy prawne dotyczące sprzedaży i konsumpcji alkoholu, papierosów i narkotyków i wskazuje na konsekwencje ich łamania.</p>	<p>— wyraża własne zdanie w wybranych sprawach na różnych forach publicznych i uzasadnia je;</p> <p>— jest otwarty na odmienne poglądy; gromadzi i wykorzystuje informacje potrzebne do zaplanowania dalszej nauki i kariery zawodowej;</p>		
<p>Wychowanie fizyczne</p>	<p>— ocenia reakcje własnego organizmu na wysiłek fizyczny o różnej intensywności;</p> <p>— wyjaśnia, na czym polega zdrowy styl życia;</p> <p>— wyjaśnia związek między aktywnością fizyczną i żywieniem a zdrowiem i dobrym samopoczuciem oraz omawia sposoby utrzymania odpowiedniej masy ciała we wszystkich okresach życia;</p> <p>— wymienia choroby cywilizacyjne uwarunkowane niedostatkami ruchu, w szczególności choroby układu krążenia, układu ruchu i otyłość, oraz omawia sposoby zapobiegania im;</p> <p>— wyjaśnia, dlaczego zdrowie jest wartością dla człowieka i zasobem dla społeczeństwa oraz na czym polega dbałość o zdrowie w okresie młodości i wczesnej dorosłości;</p>	<p>— rozumie, czym jest niepełnosprawność, starość, choroby, umieranie i śmierć, w tym w aspekcie życia rodzinnego;</p> <p>— ma świadomość własnej tożsamości;</p> <p>— rozumie potrzebę poznania siebie i kształtowania obrazu własnej osoby; rozumie potrzebę poznania swojego partnera;</p> <p>— wyraża szacunek dla siebie i innych;</p> <p>— jest tolerancyjny wobec odmienności kulturowych, etnicznych, religijnych, seksualnych;</p> <p>— określa wartości i pojęcia związane z płciowością człowieka: męskość, kobiecość, miłość, rodzina, rodzicielstwo;</p> <p>— porównuje role kobiet i mężczyzn w kontekście stereotypów</p>		

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

	<p>projektu w szkole, domu lub w społeczności lokalnej;</p> <ul style="list-style-type: none"> — omawia, na czym polega współuczestnictwo i współpraca ludzi, organizacji i instytucji w działaniach na rzecz zdrowia; — wyjaśnia, jaki jest związek między zdrowiem i środowiskiem oraz co sam może zrobić, aby tworzyć środowisko sprzyjające zdrowiu. 			
<p>Informatyka</p>				<ul style="list-style-type: none"> — korzysta z podstawowych usług w sieci komputerowej, lokalnej i rozległej, związanych z dostępem do informacji, wymianą informacji i komunikacją, przestrzega przy tym zasad netykiety i norm prawnych, dotyczących bezpiecznego korzystania i ochrony informacji oraz danych w komputerach w sieciach komputerowych; — omawia normy prawne odnoszące się do stosowania technologii informacyjno-komunikacyjnych, dotyczące m.in. rozpowszechniania programów komputerowych, przestępczości komputerowej, poufności, bezpieczeństwa i ochrony danych oraz informacji w komputerze i w sieciach komputerowych;
<p>Wychowanie do życia w rodzinie</p>	<ul style="list-style-type: none"> — potrafi określić podstawowe źródła ludzkich kompleksów i podjąć próbę określenia źródła własnych kompleksów; — akceptuje siebie, swoje słabe i mocne strony; — rozumie trudności w osiągnięciu tożsamości płciowej, wie, gdzie szukać pomocy; 	<ul style="list-style-type: none"> — rozumie, na czym polega wierność, zaufanie i dialog w relacjach międzyludzkich; — wskazuje różnice i podobieństwa między przyjaźnią, zakochaniem, miłością; rozumie znaczenie miłości w życiu człowieka; 		<ul style="list-style-type: none"> — rozumie, na czym polegają zagrożenia życia społecznego: alkoholizm, narkomania, agresja, sekty, pornografia; — rozumie zasady przeciwstawiania się wszelkim manipulacjom – niebezpieczeństwom ze strony otoczenia;

	<p>— jest odpowiedzialny za własny rozwój emocjonalny;</p> <p>— rozumie, czym jest dojrzwianie: zna, rozumie i akceptuje kryteria dojrzałości biologicznej, psychicznej i społecznej;</p> <p>— zna problemy okresu dojrzwiania i sposoby radzenia sobie z nimi;</p>	<p>— rozumie, że lepsze zrozumienie siebie powoduje lepsze zrozumienie innych;</p> <p>— zna i rozumie podłoże konfliktów w rodzinie i określa ich przyczyny; wskazuje sposoby rozwiązywania konfliktów;</p> <p>— posługuje się różnymi formami komunikowania się;</p> <p>— odczytuje i interpretuje komunikaty;</p> <p>— rozumie znaczenie mowy ciała w kontaktach interpersonalnych;</p> <p>— potrafi lepiej zrozumieć siebie i drugiego człowieka;</p> <p>— rozumie znaczenie odpowiedzialności w przeżywaniu własnej płciowości i budowaniu emocjonalnych więzi;</p>	<p>— potrafi być krytyczny wobec treści szkodliwych dla młodzieży;</p> <p>— wyjaśnia, na czym polega przemoc i przestępstwa seksualne; wskazuje możliwości zapobiegania im oraz sposoby obrony;</p> <p>— wie, gdzie szukać informacji o ośrodkach pomocy psychologicznej, medycznej i prawnej; rozumie ich znaczenie;</p> <p>— zna sposoby szukania pomocy w sytuacjach trudnych;</p>	
<p>Etyka</p>	<p>— podaje przykłady działań, które są wyrazem troski o własne zdrowie i życie;</p>	<p>— zna, rozumie i stosuje pojęcia niezbędne do opisu przeżyć i działań moralnych;</p> <p>— zna i rozwija swoje zalety, rozpoznaje i eliminuje swoje wady;</p> <p>— wyjaśnia, czym jest sumienie i jaką pełni rolę w życiu człowieka;</p> <p>— wyjaśnia ideę rozwoju moralnego i podaje przykłady działań egoistycznych, konformistycznych, altruistycznych;</p> <p>— wyjaśnia, na czym polega autonomia człowieka, podaje przykłady działań i postaw autonomicznych i nieautonomicznych;</p> <p>— wyjaśnia, na czym polega interioryzacja wartości i norm moralnych;</p> <p>— objaśnia, czym jest sens życia, uczciwość, roztropność;</p>	<p>— zna swoje podstawowe prawa i obowiązki oraz wypełnia własne obowiązki;</p> <p>— analizuje problem stosowania środków psychoaktywnych i formułuje ocenę moralną dotyczącą tego typu działań;</p> <p>— podaje przykłady właściwego i niewłaściwego wykorzystywania nowoczesnych technologii informacyjnych;</p>	

				<p>umiarkowanie, męstwo, honor, prywatność, asertywność, prawdomówność;</p> <p>— dba o przedmioty będące jego prywatną własnością, własnością innych oraz będące własnością publiczną;</p> <p>— potrafi podzielić się z innymi tym, co jest jego własnością;</p> <p>— dostrzega i wyjaśnia związek między uczeniem się a wykonywaną pracą; wyjaśnia znaczenie pracy zarobkowej;</p> <p>— rozważa problem własności intelektualnej; wyjaśnia, czym jest plagiat, oraz formułuje ocenę moralną, dotyczącą plagiatu;</p> <p>— jest świadomy, że postęp cywilizacyjny dokonuje się dzięki wiedzy; wyjaśnia, dlaczego wiedza jest dobrem (wartością);</p>
--	--	--	--	--

Szkoła specjalna przysposabiająca do pracy dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz dla uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi

Zdrowie – edukacja zdrowotna	Relacje – kształtowanie postaw społecznych	Kultura – wartości, normy i wzorce zachowań	Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych
<p>— rozumie własną niepełnosprawność i ograniczenia z niej wynikające;</p> <p>— doskonali umiejętność wyboru odzieży i ubierania się adekwatnego do sytuacji, pogody;</p> <p>— akceptuje zmiany i ma szacunek dla własnego ciała;</p> <p>— doskonali umiejętności rozpoznawania i wyrażania uczuć;</p> <p>— doskonali umiejętności oceny własnych kompetencji;</p> <p>— doskonali umiejętności dbania o zdrowy styl życia;</p>	<p>— doskonali umiejętność nawiązywania relacji z innymi ludźmi;</p> <p>— uczy się nawiązywania właściwych relacji z płcią przeciwną: koleżeństwo, przyjaźń, zakochanie, związek;</p> <p>— rozumie sytuację małżeństwa, w którym występuje niepełnosprawność;</p> <p>— poznaje zasady sprawowania opieki nad dzieckiem; rozumie, co oznacza odpowiedzialne rodzicielstwo;</p> <p>— doskonali umiejętność aktywnego udziału w życiu rodziny;</p>	<p>— odkrywa siebie jako osobę dorosłą;</p> <p>— kształtuje świadomość własnej tożsamości;</p> <p>— uczy się elementów kultury osobistej – wygład zewnętrzny, higiena osobista, odpowiednie zachowanie się w różnych sytuacjach;</p> <p>— rozumie rolę ucznia jako osoby dorosłej w szkole przysposabiającej do pracy;</p> <p>— rozwija swoje zainteresowania;</p> <p>— uczy się odróżniania marzeń realnych od nierealnych;</p>	<p>— doskonali umiejętność radzenia sobie w sytuacjach trudnych i niebezpiecznych;</p> <p>— uczy się odróżniania fikcji od rzeczywistości – świat kina, teatru, literatury, gier komputerowych;</p> <p>— poznaje prawa, w tym uprawnienia osób z niepełnosprawnościami do korzystania z systemu wsparcia społecznego;</p> <p>— poznaje obowiązki wobec prawa;</p> <p>— doskonali umiejętność radzenia sobie w sytuacjach groźnych i trudnych;</p> <p>— poznaje zasady bezpieczeństwa w kontaktach z innymi ludźmi;</p>

<p>— rozumie konieczność wykonywania badań profilaktycznych (badania okresowe, wizyty u stomatologa, urologa, ginekologa);</p> <p>— uczy się radzić sobie z problemem chorób i śmierci bliskich osób, przeżywać żalobę;</p> <p>— uczy się radzić sobie ze stresem;</p> <p>— uczy się być asertywnym;</p>	<p>— rozumie konieczność budowania wokół siebie kręgu wsparcia – grupy przyjacielskich osób (sąsiedzi, dalsza rodzina, rówieśnicy, znajomi, rodzina itd.);</p> <p>— doskonali umiejętność współpracy z innymi osobami;</p> <p>— rozumie sytuacje utrzymania bliskości lub dystansu w relacjach z innymi;</p> <p>— doskonali umiejętność pomagania sobie i innym;</p> <p>— uczy się wykonywania pracy charytatywnej/wolontariackiej; — uczy się prowadzenia życia towarzyskiego</p>	<p>— dalej poznaje własny region, kulturę, tradycje regionalne, organizacje i instytucje działające na danym terenie;</p> <p>— rozumie ważne wydarzenia w rodzinie, miejscu zamieszkania, kraju, uczestniczy w tych wydarzeniach;</p> <p>— uczy się utożsamiania z własnym krajem;</p> <p>— uczy się określania planów na przyszłość;</p> <p>— doskonali umiejętności organizowania sobie czasu wolnego;</p> <p>— doskonali umiejętność poprawnego zachowania się w miejscach publicznych;</p> <p>— doskonali umiejętność dokonywania wyborów w różnych sytuacjach życiowych;</p> <p>— stosuje się do zasad <i>savoir-vivre</i> u;</p> <p>— rozpoznaje i nazywa własne potrzeby i oczekiwania w odniesieniu do pracy; uczy się wskazywania swoich mocnych i słabych stron w sytuacji pracy;</p> <p>— uczy się określania swoich preferencji (zainteresowań) i predyspozycji zawodowych, doskonali umiejętność planowania swojej przyszłości zawodowej;</p> <p>— poznaje znaczenie pracy w życiu człowieka;</p>	<p>nawiązywanych za pomocą Internetu i innych nowych technologii;</p> <p>— uczy się orientacji w przestrzeni bliźszego i dalszego środowiska;</p> <p>— rozwija i doskonali umiejętność korzystania z transportu publicznego;</p> <p>— uczy się samodzielności w mieszkaniu treningowym;</p>
--	--	--	---

8. Treści wychowawczo- profilaktyczne do realizacji podczas godzin do dyspozycji wychowawcy

Treści wychowawczo-profilaktyczne do realizacji podczas godzin do dyspozycji wychowawcy w klasach IV–VIII					
ZADANIA					
OBSZARY	Klasa IV	Klasa V	Klasa VI	Klasa VII	Klasa VIII
Zdrowie – edukacja zdrowotna	Nabycie podstawowej wiedzy na temat stresu. Inspirowanie młodzieży do myślenia o własnej motywacji do działania.	Zachęcanie uczniów do pracy nad własną motywacją oraz analizą czynników, które ich demotywuja. Kształtowanie umiejętności podejmowania	Kształtowanie umiejętności rozpoznawania własnych cech osobowości. Kształtowanie konstruktywnego obrazu własnej osoby.	Kształtowanie postawy proaktywnej, w której uczeń przejmuje inicjatywę, ale też odpowiedzialności za swoje działania, decyzje.	Kształtowanie postawy uczniów nastawionej na rozwiązania – charakteryzującej się samoświadomością, wyobraźnią, kreatywnością.

	<p>Nabywanie umiejętności gromadzenia i porządkowania wiedzy o sobie. Kształtowanie postaw otwartych na poszukiwanie pomocy oraz porady, kiedy zaczynają się trudności i kiedy wybór jest ważny i trudny. Kształtowanie postaw prozdrowotnych poprzez promowanie aktywnego i zdrowego stylu życia.</p>	<p>i realizacji zachowań prozdrowotnych. Prezentowanie sposobów pokonywania własnych słabości oraz akceptowania ograniczeń i niedoskonałości.</p>	<p>np. świadomości mocnych i słabych stron. Rozwijanie właściwej postawy wobec zdrowia i życia jako najważniejszych wartości. Doskonalenie i wzmacnianie zdrowia fizycznego</p>	<p>Kształtowanie umiejętności świadomego wyznaczania sobie konkretnych celów. Rozwijanie umiejętności hierarchizacji zadań. Podnoszenie poczucia własnej wartości poprzez określanie osobistego potencjału. Kształtowanie świadomości własnego ciała z uwzględnieniem zmian fizycznych i psychicznych w okresie dojrzewania.</p>	<p>Kształtowanie umiejętności wyznaczania sobie celów krótko- i długoterminowych. Rozwijanie umiejętności ustalania priorytetów, uwzględniając kryteria ważności i pilności. Rozwijanie umiejętności oceny własnych możliwości. Kształtowanie świadomości dotyczącej wykorzystania ruchu w życiu człowieka jako skutecznego sposobu dbania o zdrowie psychiczne.</p>
<p>Relacje – kształtowanie postaw społecznych</p>	<p>Kształtowanie umiejętności właściwej komunikacji, stanowiącej podstawę współdziałania. Kształtowanie umiejętności asertywnego wyrażania własnych potrzeb. Rozwijanie wrażliwości na potrzeby i trudności innych ludzi. Kształtowanie postawy szacunku i zrozumienia wobec innych osób. Rozwijanie zdolności do inicjowania i podtrzymywania znaczących głębszych relacji. Budowanie atmosfery wzajemnego szacunku w społeczności szkolnej.</p>	<p>Rozwijanie umiejętności rozumienia innych, która sprzyja efektywnej współpracy. Wyzwalanie chęci do działania na rzecz innych osób w celu poprawy ich sytuacji (wolontariat). Rozwijanie poczucia przynależności do grupy (samorząd uczniowski, klub, drużyna, wspólnota). Kształtowanie otwartości na doświadczenia innych ludzi, ich sposobów rozwiązywania problemów, na nową wiedzę. Rozwijanie świadomości dotyczącej roli osób znaczących i autorytetów</p>	<p>Kształtowanie umiejętności współpracy w dążeniu do osiągnięcia celu. Uwrażliwianie na różne obszary ludzkich problemów i potrzeb poprzez krzewienie potrzeby udzielania pomocy (wolontariat). Rozwijanie umiejętności komunikacyjnych: wyrażanie własnych opinii, przekonania i poglądów. Rozwijanie świadomości roli i wartości rodziny w życiu człowieka. Rozwijanie samorządności.</p>	<p>Kształtowanie umiejętności wchodzenia w interakcje z ludźmi w sposób zapewniający zadowolenie obydwu stron. Kształtowanie umiejętności szukania inspiracji, rozwijanie własnej kreatywności. Rozwijanie odpowiedzialności za siebie i innych (wolontariat)</p>	<p>Rozwijanie umiejętności poszukiwania takich rozwiązań, które stwarzają korzyści dla obydwu stron. Rozwijanie umiejętności dostrzegania pozytywnych aspektów działania zespołowego poprzez docenienie różnic zdań i wiedzy, doświadczeń, specjalizacji, kompetencji. Rozwijanie potrzeby ciągłego doskonalenia siebie jako jednostki, członka rodziny i społeczeństwa.</p>
<p>Kultura – wartości, normy i wzory zachowań</p>	<p>Zapoznanie z rolą zainteresowań w życiu człowieka</p>	<p>Rozwijanie zainteresowań i pasji uczniów. Budowanie samoświadomości</p>	<p>Rozwój zainteresowań, poszerzenie autonomii i samodzielności</p>	<p>Popularyzowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego.</p>	<p>Popularyzowanie wiedzy o różnicach kulturowych oraz rozwijanie umiejętności korzystania z niej w kontakcie</p>

<p>Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)</p>	<p>Uwrażliwianie na kwestie moralne, np. mówienia prawdy, sprawiedliwego traktowania. Kształtowanie pozytywnego stosunku do procesu kształcenia. Kształtowanie potrzeby uczestnictwa w kulturze.</p>	<p>dotyczącej praw, wartości, wpływów oraz postaw. Rozwijanie umiejętności wyrażania własnych emocji. Rozwijanie umiejętności właściwego zachowania się z uwzględnieniem sytuacji i miejsca.</p>	<p>Rozwijanie umiejętności krytycznego myślenia w kontekście analizy wpływów rówieśników i mediów na zachowanie. Dokonywanie analizy postaw, wartości, norm społecznych, przekonań i czynników które na nie wpływają. Rozwijanie szacunku dla kultury i dorobku narodowego.</p>	<p>Rozwijanie pozytywnego stosunku do procesu kształcenia i samokształcenia, zaangażowania w zdobywanie wiedzy i umiejętności. Rozwijanie takich cech jak: pracowitość, odpowiedzialność, prawdomówność, rzetelność i wytrwałość. Umacnianie więzi ze społecznością lokalną.</p>	<p>z przedstawicielami innych narodowości. Popularyzowanie wiedzy i rozwijanie świadomości na temat zasad humanitaryzmu. Rozwijanie poczucia odpowiedzialności społecznej poprzez podejmowanie działań na rzecz lokalnej społeczności.</p>
	<p>Redukowanie agresywnych zachowań poprzez uczenie sposobów rozwiązywania problemów. Budowanie atmosfery otwartości i przyzwolenia na dyskusję. Uświadamianie zagrożeń wynikających z korzystania z nowoczesnych technologii informacyjnych. Zwiększanie wiedzy na temat środków uzależniających i zagrożeń z nimi związanych. Rozwijanie umiejętności troski o własne bezpieczeństwo w relacjach z innymi.</p>	<p>Rozwijanie umiejętności prowadzenia rozmowy w sytuacji konfliktu – podstawy negocjacji i mediacji. Rozwijanie umiejętności identyfikowania przyczyn własnego postępowania. Dokonywanie analizy wpływu nastawienia do siebie i innych na motywację do podejmowania różnorodnych zachowań. Rozwijanie poczucia osobistej odpowiedzialności, zachęcanie do angażowania się w prawidłowe i zdrowe zachowania. Doskonalenie umiejętności rozpoznawania symptomów uzależnienia od komputera i Internetu.</p>	<p>Dostarczanie wiedzy na temat osób i instytucji świadczących pomoc w trudnych sytuacjach. Budowanie atmosfery wsparcia i zrozumienia w sytuacji problemowej oraz promowanie rzetelnej wiedzy mającej na celu zredukowanie lęku. Rozwijanie umiejętności radzenia sobie z własnymi negatywnymi emocjami oraz z zachowaniami agresywnymi. Kształtowanie przekonań dotyczących znaczenia posiadanych informacji, których wykorzystanie pomaga w redukowaniu lęku w sytuacjach kryzysowych. Rozwijanie świadomości dotyczącej prawa do prywatności, w tym</p>	<p>Rozwijanie postaw opartych na odpowiedzialności za dokonywane wybory i postępowanie. Dostarczanie wiedzy z zakresu prawa dotyczącego postępowania w sprawach nieletnich. Przeciwdziałanie ryzykownym zachowaniom seksualnym. Rozwijanie umiejętności reagowania w sytuacjach kryzysowych, niesienia pomocy dotkniętym nimi osobom oraz minimalizowania ich negatywnych skutków. Rozwijanie umiejętności lepszego rozumienia siebie poprzez poszukiwanie i udzielanie odpowiedzi na pytania: Kim jestem? Jakie są moje cele i zadania życiowe?</p>	<p>Propagowanie wiedzy na temat prawnych i moralnych skutków posiadania, zażywania i rozprowadzania środków psychoaktywnych. Rozwijanie umiejętności wykorzystywania elementów negocjacji i mediacji w sytuacji rozwiązywania konfliktów. Rozwijanie umiejętności podejmowania działań zgodnych ze zweryfikowanymi źródłami wiedzy. Utrwalanie umiejętności oceny konsekwencji podejmowanych działań dla siebie i dla innych – określanie alternatywnych rozwiązań problemu. Rozwijanie umiejętności prowadzenia rozmowy w sytuacji konfliktu –</p>

			do ochrony danych osobowych oraz ograniczonego zaufania do osób poznanych w sieci.	podstawy negocjacji i mediacji.
Treści wychowawczo-profilaktyczne do realizacji podczas godzin do dyspozycji wychowawcy w szkole branżowej I stopnia				
ZADANIA				
OBSZARY				
Zdrowie – edukacja zdrowotna	Klasa I	Nabywanie umiejętności dostępowania indywidualnych różnic związanych ze sposobem reagowania na stres. Doskonalenie umiejętności wyrażania własnych uczuć: dawania i przyjmowania informacji zwrotnej (bez obwiniania innych). Rozwijanie umiejętności dokonywania oceny własnych umiejętności życiowych i planowania ich rozwoju. Doskonalenie umiejętności planowania, organizowania oraz oceniania własnego uczenia się, planowania przyszłości oraz wyznaczania celów i ich realizacji. Utrwalanie umiejętności rozpoznawania symptomów zagrożeń zdrowia fizycznego. Intensywna dbałość o zdrowie poprzez aktywność fizyczną. Rozwijanie postawy proaktywnej, w której uczeń podejmuje inicjatywę, ale też odpowiedzialność za swoje działania i decyzje.	Rozwijanie umiejętności stosowania w praktyce strategii radzenia sobie ze stresem. Rozwijanie umiejętności radzenia sobie ze stratą i traumatycznym doświadczeniem poprzez wykorzystywanie sposobów mających na celu odzyskanie poczucia sprawstwa i wpływu na własne życie. Doskonalenie umiejętności asertywnego radzenia sobie w relacjach z innymi. Kształtowanie umiejętności rozpoznawania i radzenia sobie z objawami depresji u siebie i u osób w swoim otoczeniu. Doskonalenie umiejętności organizowania zajęć oraz prawidłowego zarządzania czasem. Doskonalenie umiejętności w zakresie przygotowania do całonocnej aktywności fizycznej oraz ochrony i doskonalenia zdrowia własnego oraz innych. Rozwijanie zdolności do samorealizacji, samokontroli i panowania nad emocjami.	Klasa III
	Relacje – kształtowanie postaw społecznych	Kształtowanie umiejętności wyrażania emocji oraz ich rozumienia. Rozwój zaangażowania w różne formy aktywności (koła zainteresowań, wolontariat itp.).	Rozwijanie umiejętności zmiękania postaw i zachowań poprzez stosowanie oraz przyjmowanie asertywnej krytyki. Rozwijanie kompetencji z zakresu rozwiązywania konfliktów z zastosowaniem negocjacji i mediacji. Doskonalenie umiejętności szukania inspiracji w innych – w celu rozwijania własnej kreatywności.	Rozwijanie zdolności do szukania powiązań między indywidualnym potencjałem a planowaną w przyszłości pracą. Kształtowanie świadomości własnych ograniczeń i potrzeby ciągłego rozwoju. Rozwijanie empatii, wrażliwości na potrzeby innych oraz umiejętności udzielania wsparcia emocjonalnego. Doskonalenie umiejętności obniżania napięcia spowodowanego stresem. Wykorzystywanie w praktyce wiedzy z zakresu zagrożeń psychofizycznych w okresie adolescencji: zaburzenia odżywiania (anoreksja, bulimia); zagrożenia związane z nadużywaniem ogólnodostępnych leków. Dążenie do zmiany zachowań zdrowotnych poprzez utrwalanie zachowań sprzyjających zdrowiu lub zmianę zachowań ryzykownych na prozdrowotne.

<p>Kultura – wartości, normy, wzory zachowań</p>	<p>Kształtowanie prospołecznych postaw uczniów i rozwijanie pozytywnego systemu wartości w klasie. Budowanie w klasie bezpiecznego środowiska umożliwiającego koncentrację na nauce poprzez działania integracyjne. Rozwijanie kompetencji w zakresie wykorzystania różnych form grupowej pracy nad rozwiązaniem problemów (burza mózgów, dyskusja grupowa)</p>	<p>Zwiększanie umiejętności budowania podmiotowych relacji z innymi, opartych na szacunku, akceptacji i zrozumieniu. Rozwijanie umiejętności stosowania różnych form komunikacji werbalnej i niewerbalnej w celu autoprezentacji oraz prezentacji własnego stanowiska.</p>	<p>Kształtowanie umiejętności spostrzegania stereotypów i uprzedzeń. Rozwijanie kompetencji komunikacyjnych, uważności i empatii.</p>
<p>Kultura – wartości, normy, wzory zachowań</p>	<p>Wdrażanie do podejmowania odpowiedzialności za realizację określonych zadań lub dziedzin życia szkoły. Rozwijanie umiejętności realizacji własnych celów w oparciu o rzetelną pracę i uczciwość. Rozwój zainteresowań, poszerzenie autonomii i samodzielności. Rozwijanie wiedzy na temat różnych kultur i ich wkładu w rozwój cywilizacji. Rozwijanie świadomości istnienia potrzeby wspólnego działania na rzecz innych osób.</p>	<p>Rozwijanie postaw prospołecznych i obywatelskich w duchu poszanowania wartości uniwersalnych, narodowych, państwowych i lokalnych. Rozwijanie umiejętności wyrażania własnych emocji oraz odczytywania uczuć i emocji towarzyszących innym oraz umiejętności reagowania. Rozwijanie umiejętności krytycznego myślenia w kontekście analizy wpływów rówieśników i mediów na zachowanie. Rozwijanie samoświadomości dotyczącej praw, wartości oraz postaw. Rozwijanie wytrwałości w dążeniu do celu, wyzwalanie potrzeby bycia ambitnym. Rozwijanie kreatywności oraz umiejętności zespołowego działania i logicznego myślenia u uczniów.</p>	<p>Dokonywanie analizy postaw, wartości, norm społecznych, przekonań i czynników, które wpływają na zachowanie. Rozwijanie szacunku dla kultury i dorobku narodowego. Rozwijanie umiejętności właściwego zachowania się, z uwzględnieniem sytuacji i miejsca. Dokonywanie umiejętności podejmowania racjonalnych decyzji w oparciu o posiadane informacje i ocenę skutków własnych działań. Zwiększenie umiejętności zaspokajania potrzeb psychoemocjonalnych w sposób zgodny z przyjętymi normami, regulami i zasadami. Dostarczanie wiedzy oraz kształcenie umiejętności niezbędnych w rozwiązywaniu problemów, które wynikają z wielokulturowości.</p>
<p>Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)</p>	<p>Rozwijanie postaw aprobujących abstynencję i unikanie substancji psychoaktywnych w wymiarach: emocjonalnym (pozytywny stosunek do abstynencji), poznawczym (dysponowanie wiedzą na temat zagrożeń związanych z używaniem substancji psychoaktywnych) i behawioralnym (nieużywanie substancji psychoaktywnych).</p>	<p>Rozwijanie umiejętności rozpoznawania trudnych życiowych problemów. Dokonywanie umiejętności rozpoznawania zagrożeń cywilizacyjnych (uzależnienia, sekty, subkultury, choroby) i manipulacji polityczno-gospodarczych (rasizm, nietolerancja, terroryzm, rozpad więzi rodzinnych, brak ideałów, nachalna reklama itp.). Rozwijanie umiejętności psychospołecznych, takich jak radzenie</p>	<p>Dokonywanie analizy postaw, wartości, norm społecznych, przekonań i czynników, które wpływają na zachowanie. Rozwijanie szacunku dla kultury i dorobku narodowego. Rozwijanie umiejętności właściwego zachowania się, z uwzględnieniem sytuacji i miejsca. Dokonywanie umiejętności podejmowania racjonalnych decyzji w oparciu o posiadane informacje i ocenę skutków własnych działań. Zwiększenie umiejętności zaspokajania potrzeb psychoemocjonalnych w sposób zgodny z przyjętymi normami, regulami i zasadami. Dostarczanie wiedzy oraz kształcenie umiejętności niezbędnych w rozwiązywaniu problemów, które wynikają z wielokulturowości.</p> <p>Dokonywanie analizy postaw, wartości, norm społecznych, przekonań i czynników, które wpływają na zachowanie. Rozwijanie szacunku dla kultury i dorobku narodowego. Rozwijanie umiejętności właściwego zachowania się, z uwzględnieniem sytuacji i miejsca. Dokonywanie umiejętności podejmowania racjonalnych decyzji w oparciu o posiadane informacje i ocenę skutków własnych działań. Zwiększenie umiejętności zaspokajania potrzeb psychoemocjonalnych w sposób zgodny z przyjętymi normami, regulami i zasadami. Dostarczanie wiedzy oraz kształcenie umiejętności niezbędnych w rozwiązywaniu problemów, które wynikają z wielokulturowości.</p> <p>Dokonywanie analizy postaw, wartości, norm społecznych, przekonań i czynników, które wpływają na zachowanie. Rozwijanie szacunku dla kultury i dorobku narodowego. Rozwijanie umiejętności właściwego zachowania się, z uwzględnieniem sytuacji i miejsca. Dokonywanie umiejętności podejmowania racjonalnych decyzji w oparciu o posiadane informacje i ocenę skutków własnych działań. Zwiększenie umiejętności zaspokajania potrzeb psychoemocjonalnych w sposób zgodny z przyjętymi normami, regulami i zasadami. Dostarczanie wiedzy oraz kształcenie umiejętności niezbędnych w rozwiązywaniu problemów, które wynikają z wielokulturowości.</p>

	<p>Dostrzeganie wyzwań i zagrożeń związanych z pełnieniem nowych ról społecznych.</p> <p>Kształtowanie postaw zapobiegających wczesnym kontaktom seksualnym i związanych z nimi problemów.</p> <p>Utrwalanie informacji o bezpiecznych zachowaniach podczas korzystania z portali społecznościowych oraz metodach przeciwdziałania cyberprzemocy.</p>	<p>sobie ze stresem, poszukiwanie pomocy, rozwiązywanie konfliktów i przewidywanie konsekwencji własnych działań.</p> <p>Zastosowanie w praktyce umiejętności bezpiecznego korzystania z zasobów Internetu i mediów społecznościowych.</p>	
--	---	--	--

9. Zakres corocznych działań zespołu ds. ewaluacji.

- a) Opracowanie planu ewaluacji, narzędzi i harmonogramu czynności.
- b) Zapoznanie rady pedagogicznej z narzędziami i terminami realizowanych działań ewaluacyjnych.
- c) przeprowadzenie ewaluacji, zebranie informacji.
- d) Opracowanie i interpretacja wyników ewaluacji w zespole.
- e) Przygotowanie raportu z ewaluacji (maj/czerwiec).
- f) Przedstawienie projektu raportu radzie pedagogicznej, omówienie wyników badań, sformułowanie wniosków i wskazanie rekomendacji, zaplanowanie działań w zakresie modyfikacji programu wychowawczo-profilaktycznego.
- g) Przygotowanie projektu programu do przedstawienia radzie rodziców, zgodnie z kompetencjami ma czas do jego uchwalenia 30 dni od rozpoczęcia roku szkolnego.

10. Schemat planowania i przeprowadzenia ewaluacji.

1. Określenie celu ewaluacji.
2. Wskazanie realizatora i odbiorców działań ewaluacyjnych.
3. Określenie wskaźników ewaluacyjnych.
4. Określenie pytań do wskaźników.
5. Określenie źródeł informacji ewaluacyjnych.
6. Określenie procedury ewaluacyjnej.
7. Dobór narzędzi i metod ewaluacyjnych.
8. Gromadzenie danych ewaluacyjnych.
9. Analiza zgromadzonych danych.
10. Interpretacja uzyskanych wyników.
11. Konfrontacja zamierzonych celów z osiągnięciami.
12. Raport ewaluacyjny.
13. Modyfikacja programu.
14. Dokumentowanie ewaluacji.

11. Diagnoza specyficznych potrzeb środowiska szkolnego

a. Diagnoza – hipotezy badawcze

w fazie diagnozy potrzeb i zasobów środowiska szkoły poddane będą weryfikacji następujące hipotezy:

- Szkoła jest miejscem bezpiecznym i przyjaznym, w którym uczeń ma szansę doświadczyć akceptacji ze strony innych osób. Jest aktywny, odnosi sukcesy, uczy się także radzić sobie z niepowodzeniami w podejmowanych działaniach. Buduje w środowisku szkolnym pozytywny obraz własnej osoby z uwzględnieniem zarówno swoich mocnych stron jak i specyficznych ograniczeń.
- Rodzice ucznia otrzymują w szkole profesjonalne wsparcie w rozwiązywaniu problemów związanych z wychowaniem dzieci zarówno tych wynikających z dojrzwania jak i tych, które wiążą się z koniecznością sprawowania nad nimi stałej opieki na skutek niepełnosprawności.
- Pracownicy szkoły współpracują, wspierają się wzajemnie z poszanowaniem obowiązujących w szkole zasad.

12. Ewaluacja programu

Szkolny Program Wychowawczo-Profilaktyczny na rok szkolny 2024/2025

1. Program realizowany jest w dwóch płaszczyznach poprzez:

I. Realizację treści na poszczególnych przedmiotach

II. *Treści wychowawczo - profilaktyczne realizowane podczas godzin do dyspozycji wychowawcy*

2. Diagnoza – wykorzystane metody:

- Bilans otwarcia – wnioski z realizacji programu wychowawczo-profilaktycznego z roku szkolnego 2023/2024
- Wnioski płynące z nadzoru pedagogicznego
- Analiza dokumentacji szkolnej:
- Rozmowy/wywiady z uczniami, rodzicami i pracownikami szkoły.

W roku szkolnym 2024/2025 realizowane będą następujące wnioski płynące z ewaluacji programu wychowawczo-profilaktycznego, ponadto skierowane do danego typu placówki kierunki polityki oświatowej państwa na rok szkolny 2024/2025 oraz priorytety Kujawsko-Pomorskiego Kuratora Oświaty.

- **Wnioski z ewaluacji i nadzoru:**

1. Realizacja programów profilaktycznych, w tym profilaktyki prozdrowotnej, dostosowanych do możliwości psychofizycznych uczniów.
2. Kształtowanie postaw prospołecznych: uczenie wzajemnej tolerancji, rozumienia potrzeb innych, a także umiejętności współpracy na zasadach koleżeństwa, przyjaźni i szacunku, w tym również dbanie o relacje uczeń – nauczyciel.
3. Podejmowanie działań wychowawczych mających na celu eliminowanie pojawiających się zagrożeń i wzmocnienie właściwych zachowań oraz motywowanie uczniów do nauki na miarę ich psychofizycznych możliwości.

- **Priorytety Kujawsko-Pomorskiego Kuratora Oświaty:**

1. Wspomaganie szkół w zakresie podnoszenia wyników egzaminów zewnętrznych z matematyki i języka polskiego.
2. Wspieranie szkół i placówek oświatowych w tworzeniu warunków do przestrzegania praw i obowiązków dzieci i młodzieży.

- **Kierunki polityki oświatowej państwa na rok szkolny 2024/2025**

1. **Edukacja prozdrowotna** w szkole – kształtowanie zachowań służących zdrowiu, rozwijanie sprawności fizycznej i nawyku aktywności ruchowej, nauka udzielania pierwszej pomocy.
2. **Edukacja prozdrowotna** w szkole – kształtowanie zachowań służących zdrowiu, rozwijanie sprawności fizycznej i nawyku aktywności ruchowej, nauka udzielania pierwszej pomocy.
3. **Wspieranie dobrostanu dzieci i młodzieży**, ich zdrowia psychicznego. Rozwijanie u uczniów i wychowanków empatii i wrażliwości na potrzeby innych. Podnoszenie jakości edukacji włączającej i umiejętności pracy z zespołem zróżnicowanym.
4. **Wspieranie rozwoju umiejętności cyfrowych** uczniów i nauczycieli, ze szczególnym uwzględnieniem bezpiecznego poruszania się w sieci oraz krytycznej analizy informacji dostępnych w Internecie. Poprawne metodycznie wykorzystywanie przez nauczycieli narzędzi i materiałów dostępnych w sieci, w szczególności opartych na sztucznej inteligencji, korzystanie z zasobów Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej.
5. **Kształtowanie myślenia analitycznego** poprzez interdyscyplinarne podejście do nauczania przedmiotów przyrodniczych i ścisłych oraz poprzez pogłębianie umiejętności matematycznych w kształceniu ogólnym.
6. **Wspieranie rozwoju umiejętności zawodowych** oraz umiejętności uczenia się przez całe życie poprzez wzmocnienie współpracy szkół i placówek z pracodawcami oraz z instytucjami regionalnymi.
7. **Praca z uczniem z doświadczeniem migracyjnym**, w tym w zakresie nauczania języka polskiego jako języka obcego.

W związku z powyższym został opracowany harmonogram działań w zakresie realizacji wniosków wynikających z ewaluacji programu wychowawczo-profilaktycznego (**załącznik 2**)

Integralną częścią programu wychowawczo – profilaktycznego są indywidualne plany wychowawczo – profilaktyczne poszczególnych klas wyrastające z potrzeb uczniów i dostosowane do ich możliwości psychofizycznych oraz kalendarz uroczystości szkolnych na dany rok szkolny (**załącznik nr 1**)

Narzędzia ewaluacji:

- kwestionariusz analizy dokumentów w zakresie realizacji zadań z programu wychowawczo – profilaktycznego – **załącznik nr 3**
- arkusz analizy dokumentów i obserwacji imprez/zadań wynikających z kalendarza szkolnego i programu wychowawczo – profilaktycznego – **załącznik nr 4**

- Prezentacja raportu z ewaluacji programu przewidziana corocznie na koniec danego roku szkolnego- czerwiec;
- Projekt Programu Wychowawczo-Profilaktycznego przewidziany corocznie na wrzesień.

Program Wychowawczo – Profilaktyczny Zespołu Szkół nr 3 im. Marii Grzegorzewskiej we Włocławku:

- Przyjęto uchwałą Rady Rodziców w dniu .....
- Przyjęto uchwałą Rady Pedagogicznej w dniu .....
- W porozumieniu z Samorządem Uczniowskim w dniu .....

Rada Rodziców

Rada Pedagogiczna

Samorząd Uczniowski

DYREKTOR

Ewa Pol

30

Projekt: Uchwała nr 6/2024/2025

13. Załączniki

Załącznik nr 1

Wzór tworzenia indywidualnych, klasowych planów oddziaływań wychowawczo-profilaktycznych na dany rok szkolny.

Obszar	Planowana tematyka do realizacji na przedmiotach i godzinach wychowawczych	Formy realizacji
ZDROWIE - edukacja zdrowotna		
RELACJE- kształtowanie postaw społecznych		
KULTURA- wartości, normy i wzory zachowań		
BEZPIECZEŃSTWO-profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)		

- Inne formy realizowane poza formami lekcyjnymi.

Harmonogram działań w zakresie realizacji wniosków wynikających z ewaluacji programu wychowawczo-profilaktycznego na rok szkolny 2024/2025

Cel	Formy realizacji/zadania	Proponowane sposoby realizacji
<p>1. Realizacja programów profilaktycznych, w tym profilaktyki prozdrowotnej, dostosowanych do możliwości psychofizycznych uczniów.</p>	<p>1. Realizacja tematyki o charakterze prozdrowotnym w ramach godzin wychowawczych.</p> <p>2. Udział uczniów w programach zewnętrznych:</p> <ul style="list-style-type: none"> – „Program dla szkół” SP kl.1-5 – programy profilaktyczne realizowane w ramach współpracy z PSSE Włocławek <ul style="list-style-type: none"> • TRZYMAJ FORMĘ – SP kl. 4-8 • BIEG PO ZDROWIE – SP kl.4 • ZNAMIE, ZNAM JE – SP kl.8, BSIS, SPP • NIE PAL PRZY MNIE PROSZĘ! kl. 1-3 • RADOSNY USMIECH, RADOSNA PRZYSZŁOŚĆ KL.1 SP • CHROŃ SIĘ PRZED KLESZCZAMI WSZYSTKIMI SPOSOBAMI kl.1-3 • DOPALACZE- TRZECIA STRONA ZJAWISK KL.7-8, SPP, 	<ul style="list-style-type: none"> • Zajęcia z elementami socjoterapii • Zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno – społeczne prowadzone przez nauczycieli • Apele, godziny do dyspozycji wychowawcy • Udział w różnorodnych akcjach organizowanych przez instytucje współpracujące i wspierające szkołę.
<p>2. Kształtowanie postaw prospołecznych: uczenie wzajemnej tolerancji, rozumienia potrzeb innych, a także umiejętności współpracy na zasadach koleżeństwa, przyjaźni i szacunku, w tym również dbanie o relacje uczeń – nauczyciel.</p>	<p>1. Realizacja w ramach godzin wychowawczych tematyki z zakresu Treningu Umiejętności Społecznych.</p> <p>2. Zajęcia o charakterze integracyjnym – gry i zabawy wdrażające do poznania siebie i kolegów w zespołach klasowych.</p> <p>3. Spotkania społeczności szkolnej podczas uroczystości, akademii, zabaw tematycznych.</p> <p>4. Indywidualne wsparcie psychologiczne dla uczniów w postaci porad, konsultacji, zajęć indywidualnych z psychologiem .</p>	<ul style="list-style-type: none"> • cykliczne spotkania z psychologami i pedagogami, • zajęcia warsztatowe prowadzone przez specjalistów, • Apele Godziny do dyspozycji wychowawcy • Udział w różnorodnych akcjach w tym o charakterze wolontariatu

<p>3. Podejmowanie działań wychowawczych mających na celu eliminowanie pojawiających się zagrożeń i wzmacnianie właściwych zachowań oraz motywowanie uczniów do nauki na miarę ich psychofizycznych możliwości.</p>	<p>1. Plebiscyt „Najlepsza uczennica, najlepszy uczeń” realizowany na każdym poziomie edukacyjnym (w miarę możliwości). 2.Przygotowanie mini poradnika:„ Jak wzmacniać właściwe zachowania uczniów czyli stosowanie pozytywnych wzmocnień przez wychowawców, nauczycieli oraz rodziców podczas codziennej pracy z dzieckiem”. 3. Wspieranie nauczycieli oraz rodziców w rozpoznawaniu potrzeb i możliwości uczniów. 4. Spotkania profilaktyczne z przedstawicielami Policji, SM i innych instytucji współpracujących ze szkołą. 5. Stosowanie środków technologii informacyjno – komunikacyjnej w nauczaniu i terapii w celu zwiększenia atrakcyjności zajęć.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Konkursy, • spotkani indywidualne i grupowe, • zabawy tematyczne • spotkania z pracownikami straży miejskiej, policji
<p>Realizacja kierunków polityki oświatowej i Kujawsko-Pomorskiego Kuratora Oświaty</p>		
<p>Wspomaganie szkół w zakresie podnoszenia wyników egzaminów zewnętrznych z matematyki i języka polskiego.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Udział nauczycieli w szkoleniach • Organizacja dedykowanych zajęć dla uczniów przystępujących do egzaminu zewnętrznego 	<ul style="list-style-type: none"> • n-le wskazanych przedmiotów, • dodatkowe zajęcia o charakterze wyrównawczym
<p>Wspieranie szkół i placówek oświatowych w tworzeniu warunków do przestrzegania praw i obowiązków dzieci i młodzieży.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Realizacja tematyki związanej z prawami i obowiązkami uczniów. 	<ul style="list-style-type: none"> • Apele, • pogadanki, • spotkania z przedstawicielem straży miejskiej, policji
<p>Edukacja prozdrowotna w szkole – kształtowanie zachowań służących zdrowiu, rozwijanie sprawności fizycznej i nawyku aktywności ruchowej, nauka udzielania pierwszej pomocy.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Realizacja tematyki prozdrowotnej w ramach godzin wychowawczych, • Realizacja zagadnienia na przedmiotach: przyroda, biologia i WF 	<ul style="list-style-type: none"> • Zabawy ruchowe • Konkursy • Wspólne spożywanie śniadań
<p>Wspieranie dobrostanu dzieci i młodzieży, ich zdrowia psychicznego. Rozwijanie u uczniów i wychowanków empatii i wrażliwości na potrzeby innych</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Udział w wolontariacie, różnorodnych akcjach na rzecz wspierania dobrostanu uczniów, 	<ul style="list-style-type: none"> • Akcje, • obchody różnorodnych dni tematycznych z kalendarza szkoły

<p>Wspieranie rozwoju umiejętności cyfrowych uczniów i nauczycieli, ze szczególnym uwzględnieniem bezpiecznego poruszania się w sieci oraz krytycznej analizy informacji dostępnych w Internecie. Poprawne metodycznie wykorzystywanie przez nauczycieli narzędzi i materiałów dostępnych w sieci, w szczególności opartych na sztucznej inteligencji, korzystanie z zasobów Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Udział w różnorodnych konkursach i akcjach związanych z rozwojem umiejętności cyfrowych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Konkursy • Akcje • Dodatkowe zajęcia rozwijające kompetencje cyfrowe • Lekcje otwarte z wykorzystaniem elementów technologii cyfrowych.
<p>Wspieranie rozwoju umiejętności zawodowych oraz umiejętności uczenia się przez całe życie poprzez wzmocnienie współpracy szkół i placówek z pracodawcami oraz z instytucjami regionalnymi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Podnoszenie kompetencji zawodowych w trakcie praktyk u pracodawców i udział w konkursach zawodowych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Praktyki • Konkursy • Zawody • pokazy

Załącznik nr 3

Kwestionariusz analizy dokumentów w zakresie realizacji zadań z programu wychowawczo-profilaktycznego.

Obszar Oddziaływań	Zakres zrealizowanej tematyki *jeśli w całości to zaznacz X		Formy zrealizowane dodatkowo, poza planem
	w całości	Częściowo- wymienić jakie nie zostały zrealizowane i powód?	
ZDROWIE - edukacja zdrowotna			
RELACJE- kształtowanie postaw społecznych			
KULTURA- wartości, normy i wzory zachowań			
BEZPIECZEŃSTWO- profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)			

Załącznik nr 4

Arkusz obserwacji imprez/zadań wynikających z kalendarza szkolnego i programu wychowawczego.

1. Liczba/uśrednienie/ uczestników biorących udział w imprezach?
.....

2. Liczba/uśrednienie/ niewłaściwych zachowań uczniów na:

- przerwach.....
- uroczystościach szkolnych.....
- zajęciach obowiązkowych.....
- zajęciach dodatkowych.....

3. Opinie na temat zachowań uczniów, zebrane od pracowników niepedagogicznych szkoły.